

Rapportage PFAS-aanpak Zwijndrecht

Periode maart 2024 – februari 2025

Inhoud

3	Inleiding
8	Geïntegreerde Rapportage
9	Voortgangsrapportage
22	Resultatenrapportage
51	Werkingsrapportage

Inleiding

Doelstelling

De PFAS-aanpak regio Zwijndrecht heeft tot doel: een minder grote blootstelling aan PFAS, een vlotte sanering en herstel van het grondgebied, een betere leefomgeving en meer vooruitgang waar de vervuiling tot stilstand heeft geleid.

Om dit doel te bereiken werden verschillende acties door verschillende partijen geïnitieerd. Dit rapport geeft een beeld van de inspanningen van het afgelopen jaar op de geformuleerde acties.

Dit door te bekijken:

- Welke acties wel/niet in uitvoering zijn
- Welke acties de vooropgestelde planning wel/niet volgen
- Welke knelpunten moeten opgelost worden om de vooropgestelde planning te behalen
- Bereiken we het doel dat we voor ogen hadden bij het onderschrijven van het SVB eind 2022?
- Zijn er evoluties die ons nopen tot het voorstellen van andere maatregelen/ambities?

Opmerking: de term Site wordt op verschillende manieren gebruikt binnen de context van de PFAS-aanpak regio Zwijndrecht. In het Saneringsverbond werd met de term 'Site' initieel de ruimere vervuilde regio rondom de fabriek van 3M bedoeld (zowel Zwijndrecht als Antwerpen Linkeroever, Melsele en de Schelde); We passen daarom de term 'site' waar relevant aan naar 'regio Zwijndrecht'. De term 'site' gebruiken we vanaf heden om de percelen van de 3M-fabrieken in Zwijndrecht aan te duiden.

Inleiding

Dit document :

- Rapporteert geïntegreerd over de voortgang van het **Saneringsverbond** (SVB), het **Sitebesluit** (SB) en **Saneringsovereenkomst** (SO).
 - Samen met het Sitebesluit kaderen SVB en SO in **de PFAS-aanpak regio Zwijndrecht**. De PFAS-aanpak regio Zwijndrecht omvat nog andere overeenkomsten en bepalingen (vb. omgevingsvergunningen) vanuit de reguliere werking van de bevoegde overheden. De opvolging daarvan blijft buiten beschouwing in deze rapportage maar speelt wel een belangrijk rol in de aanpak van PFAS in onze omgeving.
 - Dit document wordt als bijlage meegegeven bij de **nota richting Vlaamse Regering** opgemaakt vanuit Departement Omgeving als onderdeel van **de geïntegreerde** Vlaamse PFAS-rapportage (inclusief PFAS-actieplan,...)
- Rapporteert over de **werking van het Beheercomité** (BC) over de periode vanaf de verwerking van het BC op 21 maart 2024 t.e.m. de verwerking van het BC op 20 februari 2025.
 - **Procesmatig**: Doorstart van het Beheercomité en gebiedscoördinatie tot een gestructureerde werking, rapporteren van prioritaire knelpunten naar de nieuwe Vlaamse Regering
 - **Inhoudelijk**: Aandacht voor de meest urgente acties, die reeds opgestart of lopende waren (saneringswerken 3M, werken Lantis en gezondheidsonderzoeken Departement Zorg/Departement Omgeving). Het BC geeft advies aan de verantwoordelijken van de acties.

Inleiding

Saneringsverbond (SVB)

- Het Saneringsverbond is een verbond tussen Vlaamse Overheid, gemeente Zwijndrecht, Lantis en burger- en milieubewegingen om een proactieve strategie uit te bouwen in kader van de PFAS-verontreiniging veroorzaakt door voornamelijk 3M Belgium bv in Zwijndrecht, Beveren en Antwerpen Linkeroever. Dit Saneringsverbond bestaat uit een integraal plan, waarin duurzaam bodemgebruik zonder gebruiksbeperkingen door middel van een milieuefficiënte en wetenschappelijk onderbouwde sanering in het vooruitzicht wordt gesteld, een plan waarin aandacht wordt besteed aan de gezondheid van de burgers en de toekomstige generaties maar ook de gezondheid van het herstel van de Scheldedelta en haar natuur.
- Op **28 oktober 2022** werd het Saneringsverbond ondertekend.

Inleiding

Saneringsovereenkomst (SO)

- Op **6 juli 2022** kondigde Zuhal Demir, Vlaams minister van omgeving, het akkoord aan dat de Vlaamse regering heeft gesloten met chemiebedrijf 3M rond de aanpak van de PFAS-verontreiniging in een ruime straal rond de fabriek in Zwijndrecht.

Inleiding

Sitebesluit (SB)

- Om de PFAS-problematiek in de omgeving van de 3M-fabriek in Zwijndrecht op een efficiënte en geïntegreerde manier aan te pakken, heeft de Vlaamse Regering op **31 maart 2023** het sitebesluit 'PFAS 3M - Zwijndrecht' genomen. In dat sitebesluit worden maatregelen rond bodemverontreiniging, gezondheid en natuurbescherming gebundeld.
- Het Sitebesluit trad in werking **op 30 april 2023**.
- Het Sitebesluit werd vernietigd **op 28 februari 2025**. De gevolgen en mogelijke aanpassing van acties wordt bekeken in de komende rapportageperiode (maart 2025 – februari 2026).

Geïntegreerde rapportage (SVB-SO-SB)

Voortgangsrapportage - Resultatenrapportage

Voortgangsrapportage - context

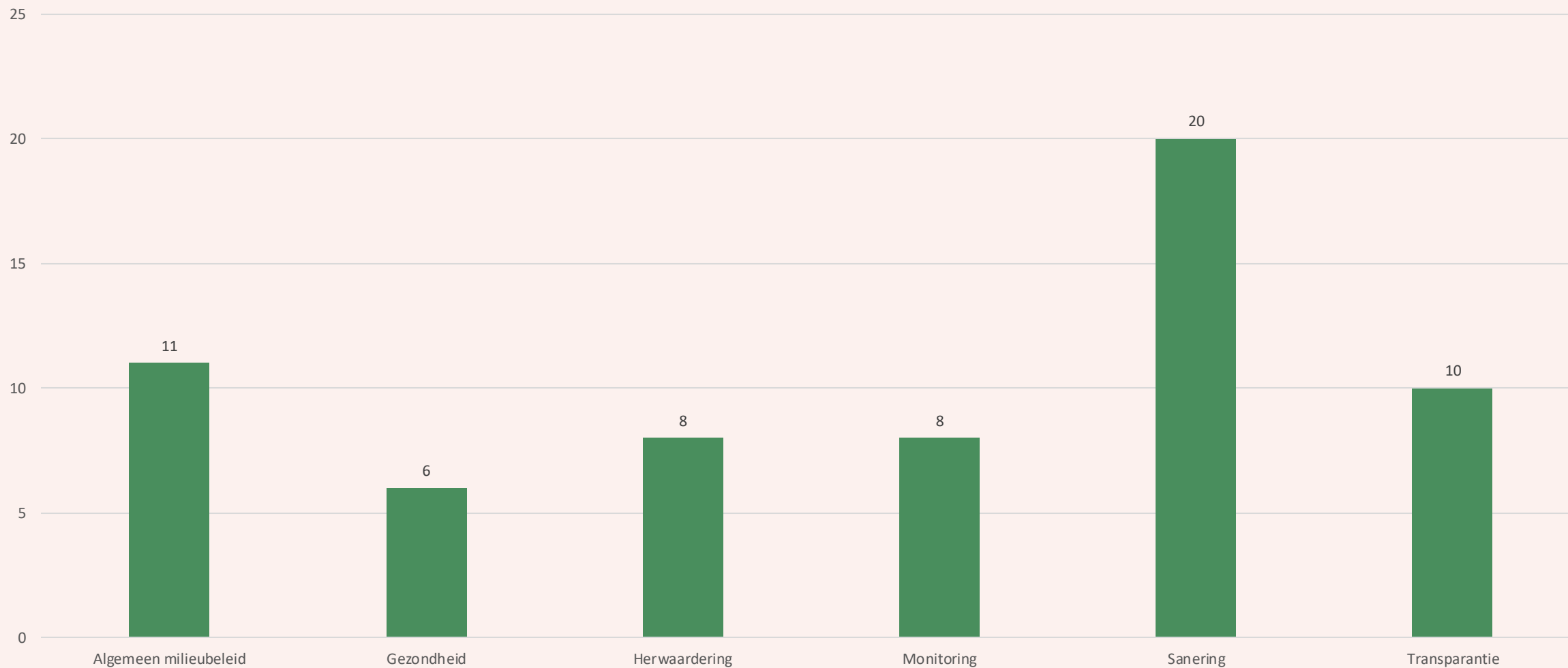
- Het BC heeft de bevoegdheid om de voortgang van de acties uit het SVB op te volgen. Het BC draagt geen verantwoordelijkheid voor de voortgang of resultaten van de acties. Sommige leden van het BC zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren of handhaven van acties.
- Aangezien het SVB timings en deadlines voor de saneringsacties van 3M vermeldt, worden deze ook in de rapportage opgenomen, hoewel 3M geen lid is van het BC.
- Acties uit het Sitebesluit en de Saneringsovereenkomst overlappen met acties uit het Saneringsverbond. Een geïntegreerde rapportage over de voortgang van deze acties is dus zinvol, hoewel het BC geen formele bevoegdheid heeft in het opvolgen van het SB en de SO.
- De acties (63 in totaal) werden ingedeeld in één van 6 pijlers. In grote lijnen gaan de pijlers over volgende types acties:
 - **Gezondheid**: monitoring en onderzoeken mbt. gezondheidsschade door PFAS
 - **Herwaardering**: acties die de leefbaarheid en de ecologie van regio Zwijndrecht willen herwaarderen
 - **Monitoring**: PFAS-verontreiniging nauwkeurig bijhouden en maatregelen om mens en milieu te beschermen
 - **Sanering**: onderzoek en sanering van de PFAS-vervuiling, veiligheidsmaatregelen bij grondwerken
 - **Transparantie**: open communicatie en participatie naar belanghebbenden, o.a. buurtbewoners
 - **Algemeen milieubeleid**: Aanpassing van het algemeen milieubeleid aan om PFAS-verontreiniging in de toekomst te voorkomen en handhavingsacties.
- De meeste acties (20) vallen onder de pijler Sanering. De andere pijlers bevatten telkens 6 tot 11 acties.
- Voor elke actie werd een verantwoordelijke voor uitvoering benoemd.
- Een overzicht van alle acties, met vermelding van pijler, verantwoordelijke voor uitvoering, status en voltooiingsgraad is te vinden in bijlage.

Voortgangsrapportage

- **Afgelopen periode (maart 2024 – februari 2025)**
 - zicht krijgen op status van de acties, actie-verantwoordelijken, aanpak van acties en definiëren van mijlpalen
 - knelpunten aanpakken i.f.v. opstart van acties
- **Voortgang wordt op 2 aspecten beoordeeld:**
 - Mate van afronding - voltooiingsgraad
 - Mate van respecteren van de planning – status en knelpunten

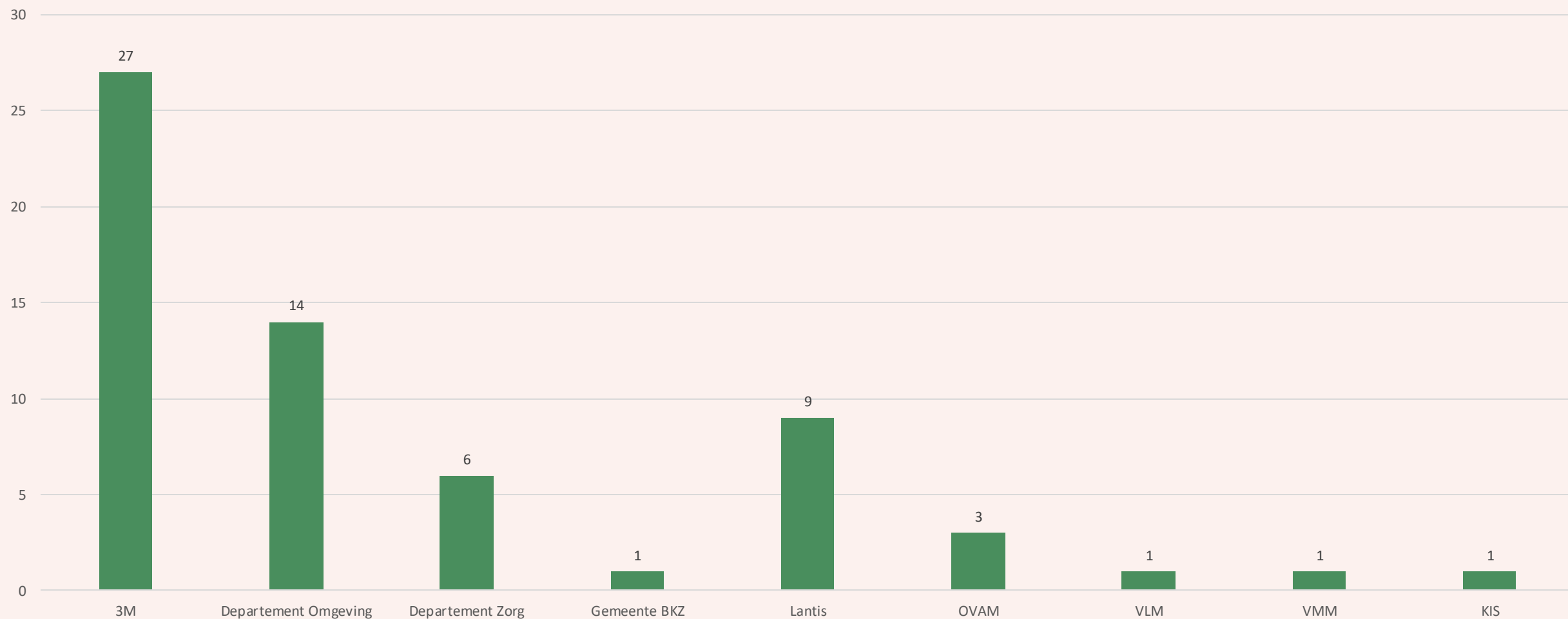
Voortgangsrapportage

Aantal acties per pijler

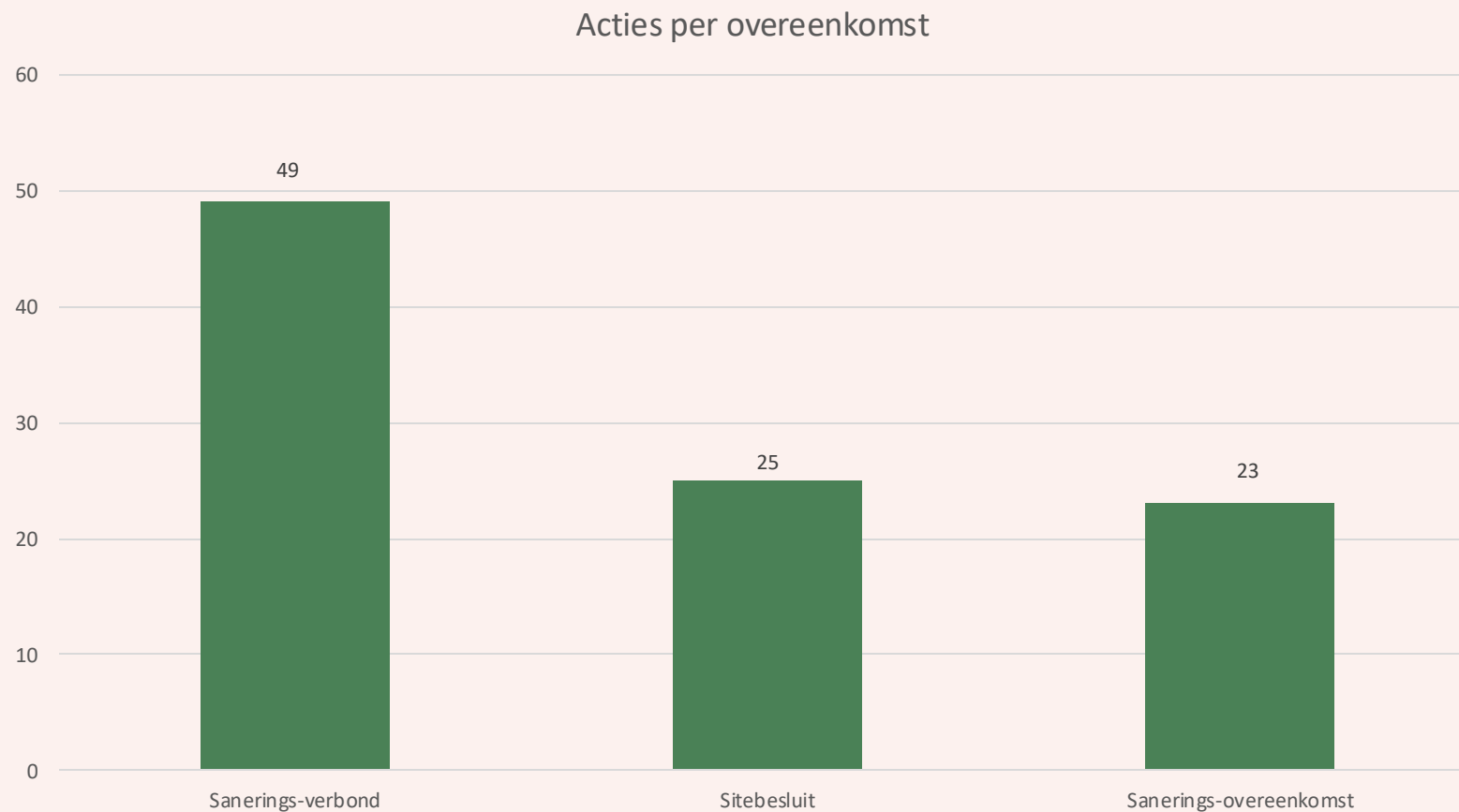
Voortgangsrapportage

Aantal acties per verantwoordelijke

Voortgangsrapportage

Aantal acties per overeenkomst

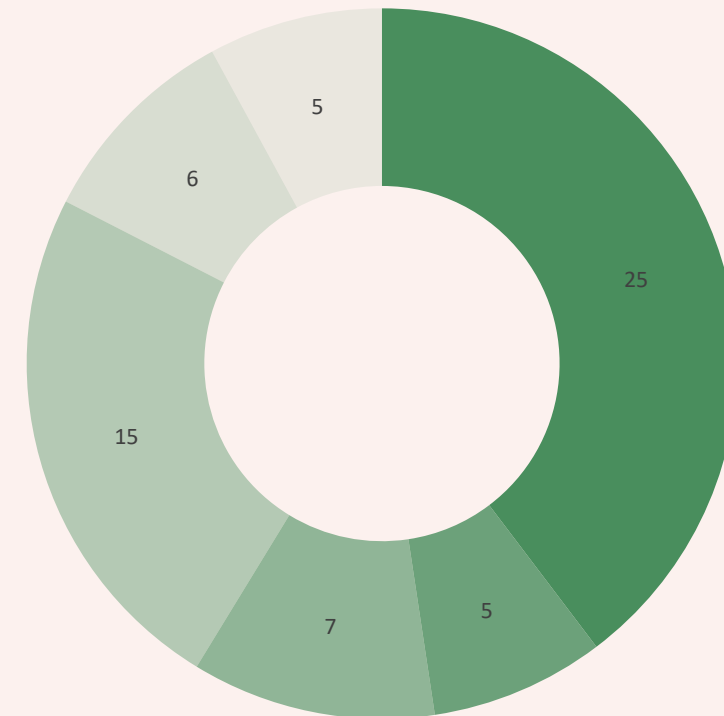

Voortgangsrapportage

Mate van afronding - voltooiingsgraad

- Ongeveer 90% of 58 acties zijn opgestart. Dat is 1 actie meer in vergelijking met de rapportage van vorig jaar.
- 25 acties zijn afgerond. Vorig jaar bedroeg dit cijfer 17. Dat betekent dat er tussen maart 2024 en februari 2025 8 acties zijn afgerond. 16 acties zijn momenteel in werking. Dat zijn er 3 meer ten opzichte van vorig jaar.
 - Het Departement Omgeving is verantwoordelijk voor de meeste van de 8 afgeronde acties. Ook 3M en het Departement Zorg hebben dit jaar enkele acties afgerond.
 - Omgevingsvergunning & toezicht en Monitoring zijn de twee pijlers waar dit jaar de meeste acties werden afgerond. Dit waren vooral acties die al in werking waren.
- Ongeveer 10% of 5 acties werden nog niet opgestart. Vorig jaar waren dat nog 6 acties.

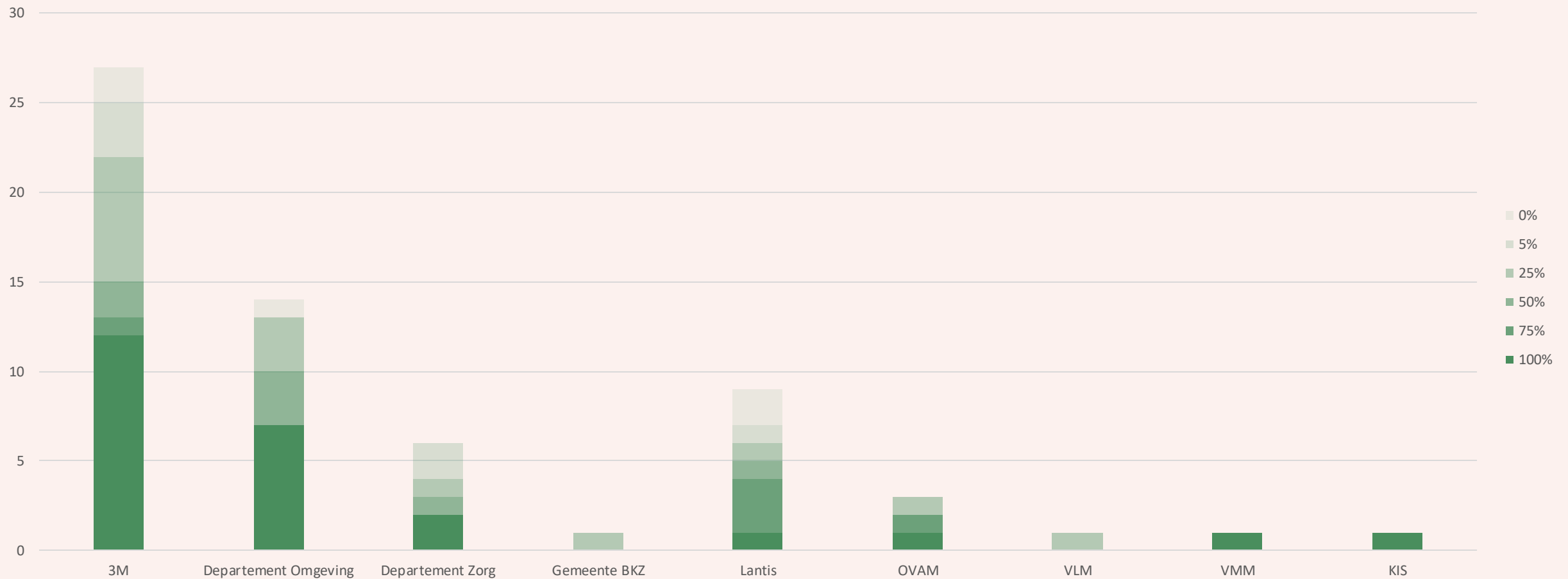
mate van afronding - alle acties

■ afgerond - 100% ■ gestart - 75% ■ gestart - 50% ■ gestart - 25% ■ gestart - 5% ■ nog niet gestart - 0%

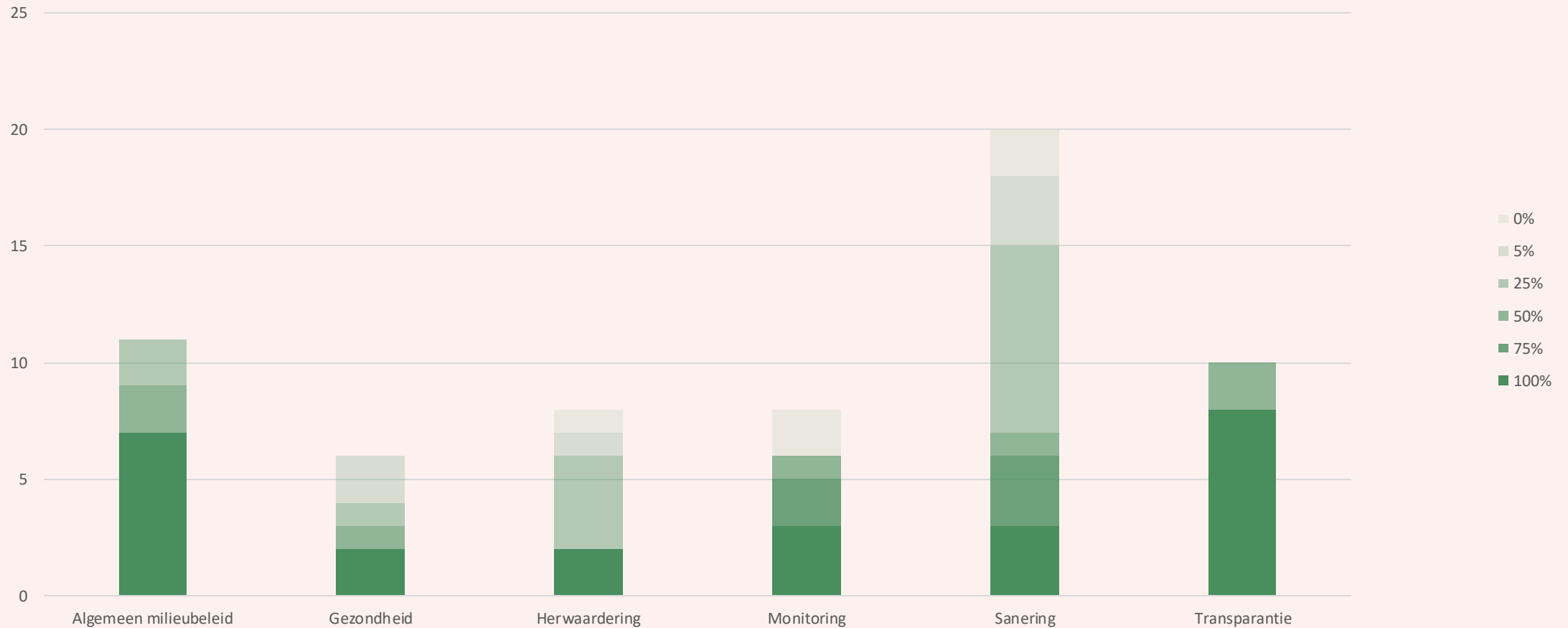
Voortgangsrapportage

Mate van afronding – voltooiingsgraad per verantwoordelijke

Voortgangsrapportage

Mate van afronding – voltooiingsgraad per pijler

Voortgangsrapportage

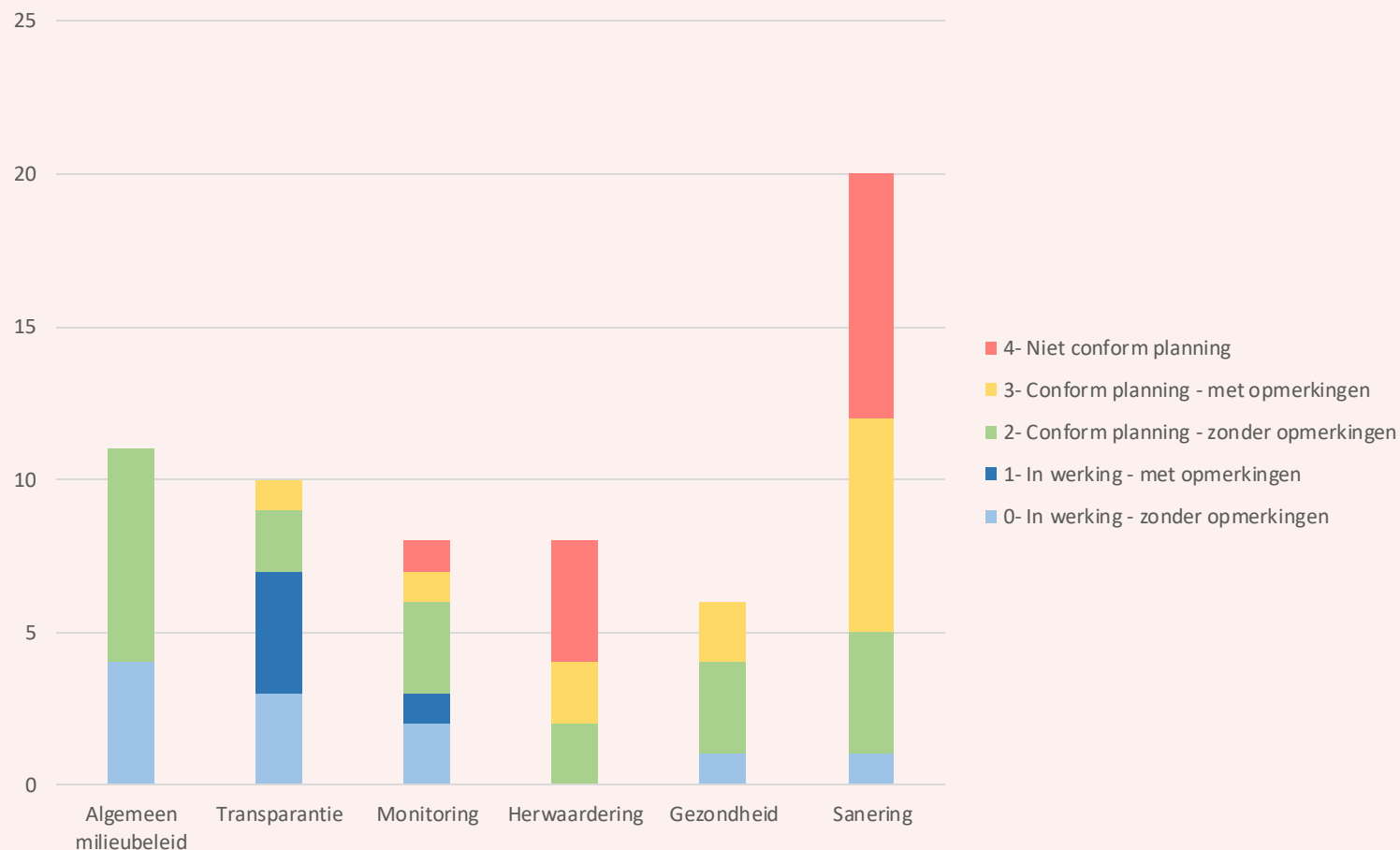
Mate van respecteren van de planning – status

- Het SVB, SO en SB bevatten deadlines voor specifieke acties en mijlpalen.
- Aantal vooropgestelde timings en deadlines (in het SVB) werden naar aanleiding van opvolgingsgesprekken (december 2022) met de verantwoordelijken bijgesteld naar meer realistische timings.
- Deze worden vanaf januari 2023 gehanteerd om de mate van het “respecteren van de planning” te evalueren in de rapportages. Indien er nieuwe mijlpalen binnen een actie bepaald worden, worden deze toegevoegd aan de tabel.
- Uitzondering hierop zijn de acties van actietrekker 3M. Er was geen overleg m.b.t. de timings en deadlines van de verschillende acties. De timings en deadlines volgen rechtstreeks uit verschillende besluiten of decretale verplichtingen.
- Acties uit de overeenkomsten hebben vaak het doel een bepaalde “reguliere werking” op te starten. Na het voltooien van de opstart van deze werking, worden de acties aangeduid als “afgerond” of “in werking” en vervolgens wordt, indien relevant, de reguliere werking jaarlijks opgevolgd vanuit het BC.

Voortgangsrapportage

Mate van respecteren van de planning – status per pijler

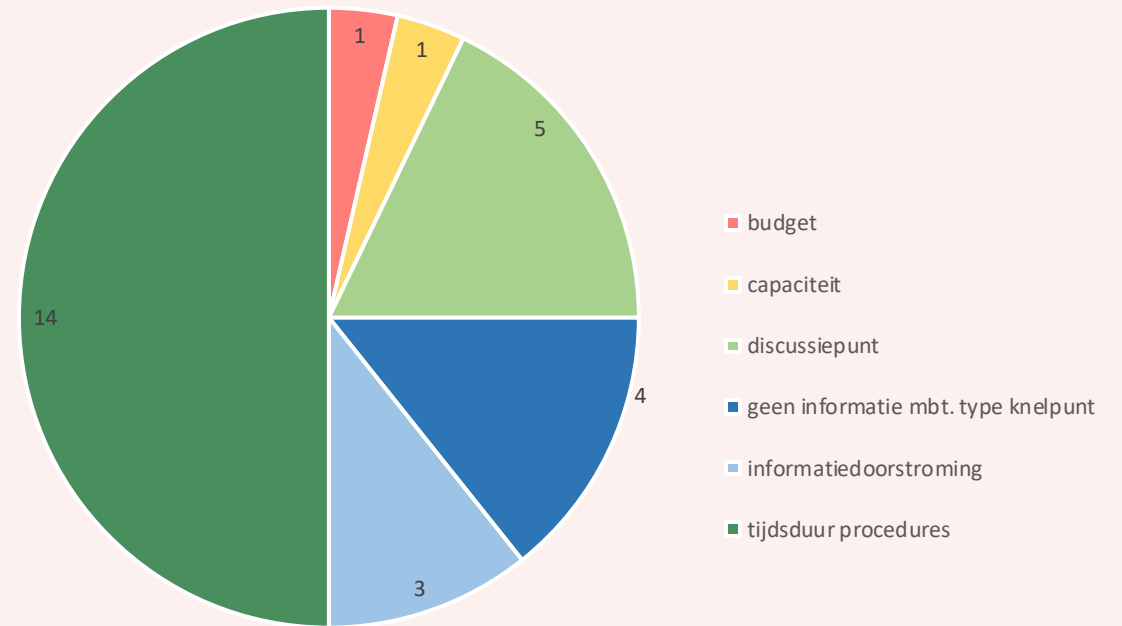
- De meeste acties verlopen conform de planning. Dit is vooral het geval bij de pijlers Gezondheid, Monitoring en Algemeen milieubeleid.
- De meeste vertraagde acties komen voor in de pijlers Sanering en Herwaardering. Dat was ook vorig jaar het geval. Dit jaar zien we echter dat er vooral in de pijler Sanering een aanzienlijke stijging is in vertraagde acties. Bij de meeste van deze acties is 3M verantwoordelijk. Dit is te wijten aan de niet-conformverklaring van diverse Bodemsaneringsprojecten (BSP's) in februari '25. In de komende periode wordt met het Beheercomité bekeken welke tussentijdse mijlpalen vanuit het Beheercomité opgevolgd worden.
- Net zoals vorig jaar vinden we de meeste acties in werking onder de pijler Transparantie. Als er opmerkingen zijn bij deze acties, gaan deze veelal over een beperkte doorstroming van informatie.

Voortgangsrapportage

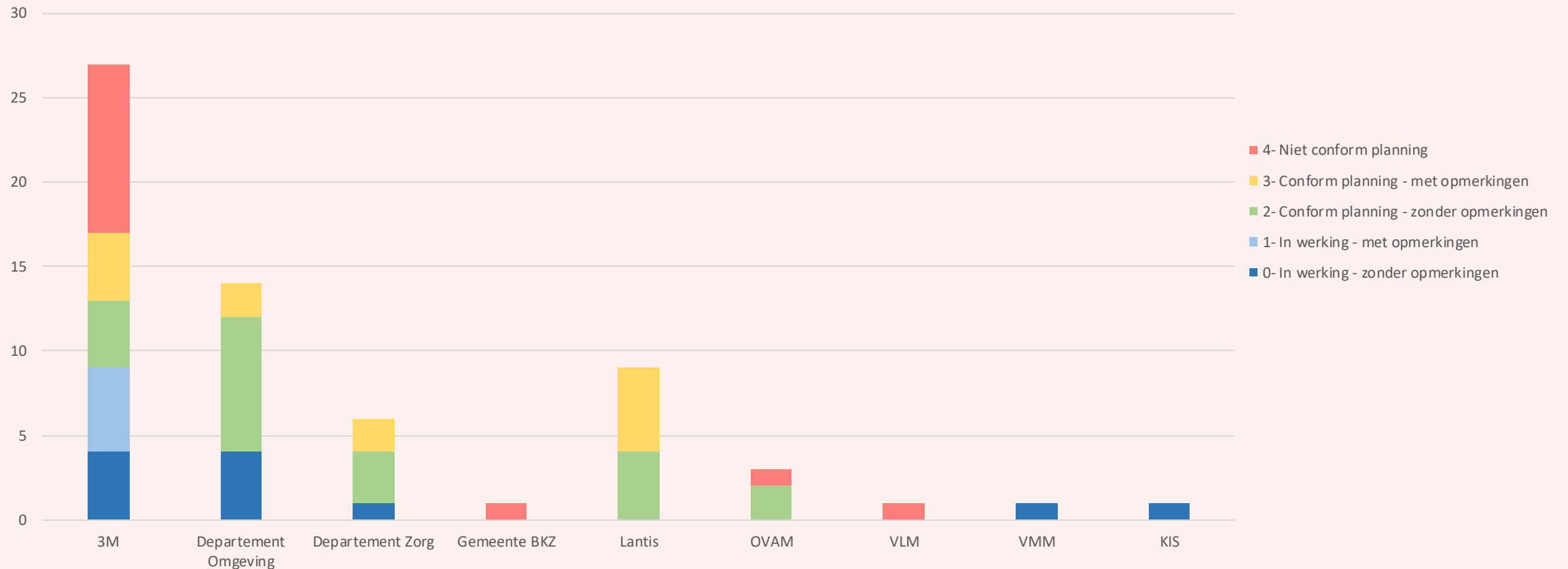
Mate van respecteren van de planning – knelpunten

- De belangrijkste reden voor het niet behalen van de vooropgestelde planning betreft de “tijdsduur van de procedures”. Het gaat om voornamelijk om mijlpalen uit de pijler Sanering, en meer concreet acties van verantwoordelijke 3M. 3M heeft m.a.w. de oorspronkelijke deadlines i.k.v. de bodemsaneringsprojecten niet gehaald. In het voorbije werkjaar werd het BBO conform verklaard en diverse BSP's ingediend, maar niet-conform verklaard. Nieuwe deadlines voor het indienen van bijgewerkte BSP's werden opgelegd door de OVAM. Nieuwe tussentijdse mijlpalen voor opvolging worden in de komende periode bepaald met het Beheercomité.
- Ten opzichte van vorig jaar zijn een aantal knelpunten mbt. budget of onduidelijkheid mbt. het type knelpunt opgelost. Het aantal knelpunten mbt. capaciteit, inhoudelijke discussiepunten en informatiedoorstroming bleven nagenoeg gelijk.

Voortgangsrapportage

Mate van respecteren van de planning – status per verantwoordelijke

Samenvatting

- **Welke acties zijn wel/niet in uitvoering?**
 - 91% of 58 acties zijn opgestart en de meeste daarvan zijn nog lopende.
 - 40% of 25 acties zijn afgerond. Dat zijn er 8 meer dan vorig jaar. Het merendeel (16 acties) maken intussen deel uit van de werking van de verantwoordelijke entiteit. Die werking wordt jaarlijks opgevolgd door het BC.
- **Welke acties volgen de vooropgestelde planning wel/niet?**
 - De meeste acties volgen de vooropgestelde planning. Vertragingen op de planning stellen we vooral vast bij acties in de pijler Sanering en Herwaardering. Vooral in de pijler Sanering zijn er meer vertragingen dan vorig jaar.
- **Welke knelpunten moeten opgelost worden om de vooropgestelde timing te kunnen behalen?**
 - Acties lopen vooral vertraging op omwille van de tijd die procedures vragen.

Resultatenrapportage - context

De resultatenrapportage moet gaan over:

- Bereiken we het doel dat we voor ogen hadden bij het onderschrijven van het SVB eind 2022?
- Zijn er hiaten in de te ondernemen acties?
- Zijn er evoluties die ons nopen tot het voorstellen van andere maatregelen/ambitieniveau?

Overkoepelende kwalitatieve beoordeling op doelstellingenniveau:

1. Garanderen van de gezondheid van de inwoners van regio Zwijndrecht
2. Vermijden van verdere PFAS-verspreiding door 3M door nastreven van bronaanpak
3. Sanering van regio Zwijndrecht volgens de meest recente wetenschappelijke inzichten
4. Bevordering van het natuur- en biodiversiteitherstel in regio Zwijndrecht
5. Opwaarderen van de levenskwaliteit in regio Zwijndrecht
6. Remediëren van de PFAS-gerelateerde bezorgheden voor de uitvoering van de Saneringswerken
7. Het bieden van transparantie en inspraak in de werkwijze van Lantis en overheden
8. Het herstel van vertrouwen tussen de lokale partijen en de Vlaamse Overheid

Opmerking: de term Site wordt op verschillende manieren gebruikt binnen de context van de PFAS-aanpak regio Zwijndrecht. In het Saneringsverbond werd met de term 'Site' initieel de ruimere vervuilde regio rondom de fabriek van 3M bedoeld (zowel Zwijndrecht als Antwerpen Linkeroever, Melsele en de Schelde); We passen daarom de term 'site' uit de bovenstaande doelstellingen van het Saneringsverbond waar relevant aan naar 'regio Zwijndrecht'. De term 'site' gebruiken we vanaf heden om de percelen van de 3M-fabrieken in Zwijndrecht aan te duiden.

1. Garanderen van de gezondheid van de inwoners van regio Zwijndrecht

Voortgangsrapportage

Acties die hiertoe bijdragen: gezondheidsacties Departement Zorg

Link fiche	Pijler	Start actie	Einde actie	Actieomschrijving	Verantwoordelijke uitvoering	Status actie
Actie 1	Gezondheid	1/04/2023	1/01/2025	HBM Bloedonderzoek	Departement Zorg	Conform planning - met opmerkingen
Actie 2	Gezondheid	1/05/2023	31/12/2026	Studie Gezondheidsschade	Departement Zorg	Conform planning - zonder opmerkingen
Actie 3	Gezondheid	1/01/2023	na te vragen	Lokale preventiewerker; fysieke aanspreekpunten	Departement Zorg	In werking - zonder opmerkingen
Actie 4	Gezondheid	Continu	Continu	Opleiding Huisartsen	Departement Zorg	Conform planning - zonder opmerkingen
Actie 5	Gezondheid	1/12/2023	1/12/2033	Epidemiologische studie	Departement Zorg	Conform planning - met opmerkingen
Actie 6	Gezondheid	1/12/2023	1/12/2033	Gezondheidssurveillance programma	Departement Zorg	Conform planning - zonder opmerkingen

Voortgangsrapportage

Acties die hiertoe bijdragen: monitoringsacties

Link fiche	Pijler	Start actie	Einde actie	Actieomschrijving	Verantwoordelijke uitvoering	Status actie
Actie 13	Monitoring	Continu	Continu	Veiligheidsmaatregelen Oosterweel - Monitoring grondwaterpeilen	Lantis	Conform planning - zonder opmerkingen
Actie 14	Monitoring	1/04/2023	Onduidelijk	PFAS-meetnet in de natuurgebieden op de Site	3M	Niet conform planning
Actie 16	Monitoring	1/10/2022	1/12/2026	Veiligheidsmaatregelen Oosterweel - Waterdichte bemalingstechnieken met doorgedreven monitoring	Lantis	Conform planning - zonder opmerkingen
Actie 18	Monitoring	Continu	Continu	Veiligheidsmaatregelen Oosterweel - Stofbestrijdingsplan en metingen	VMM	In werking - zonder opmerkingen
Actie 19	Monitoring	Continu	Continu	Veiligheidsmaatregelen Oosterweel - Controle op grondwerken	Lantis	Conform planning - met opmerkingen
Actie 24	Monitoring	1/01/2026	Continu	Monitoringsysteem voor de beheersplannen voor verkeersinfrastructuur en bermen	Lantis	Conform planning - zonder opmerkingen
Actie 45	Monitoring	14/08/2023	Continu	Stofbeheersplan - site 3M	3M	In werking - zonder opmerkingen
Actie 50	Monitoring	Continu	Continu	Monitoring van grondwaterkwaliteit	3M	In werking - met opmerkingen

Voortgangsrapportage

Acties die hiertoe bijdragen: saneringsacties – 3M

Link fiche	Pijler	Start act	Einde actie	Actieomschrijving	Verantwoordelijke uitvoering	Status actie
Actie 26	Sanering	1/12/2022	1/01/2030	Sanering woongebied	3M	Niet conform planning
Actie 27	Sanering	1/09/2022	1/07/2024	Aanpak uitstroom verontreinigd grondwater richting Palingbeek	3M	Niet conform planning
Actie 28	Sanering	1/04/2023	Onduidelijk	Sanering Blokkersdijk, Vlietbos, het Rot, Sint-Annabos, Vredesbos (zone 3)	3M	Niet conform planning
Actie 29	Sanering	1/04/2023	Onduidelijk	Sanering Linkeroever	3M	Conform planning - met opmerkingen
Actie 30	Sanering	31/12/2023	Onduidelijk	Sanering update eigen terrein 3M + buurtbedrijven	3M	Niet conform planning
Actie 31	Sanering	31/12/2023	Onduidelijk	BBO grondwater zones 1+2	3M	Niet conform planning
Actie 43	Sanering	1/09/2023	1/04/2024	Investering milieutechnologie - site 3M	3M	Conform planning - met opmerkingen
Actie 44	Sanering	Onduidelijk	31/03/2024	Goodwill betalingen aan landbouwers	3M	Conform planning - met opmerkingen
Actie 47	Sanering	30/06/2023	Onduidelijk	Ontwikkeling en uitvoeren van gepast proces ivm. kosten grondverzet	3M	Niet conform planning
Actie 48	Sanering	1/12/2023	Onduidelijk	Tussenkost bemaling (in afwachting van BSW)	3M	Niet conform planning
Actie 49	Sanering	1/12/2023	Continu	Behandeling bodemverontreiniging (in afwachting van BSW)	3M	Conform planning - zonder opmerkingen
Actie 51	Sanering	Onduidelijk	Onduidelijk	Monitoring van en omgaan met grondwaterpeilen bij saneringswerken	3M	Conform planning - zonder opmerkingen

Voortgangsrapportage

Acties die hiertoe bijdragen: acties Lantis

Link fiche	Pijler	Start actie	Einde actie	Actieomschrijving	Verantwoordelijke uitvoering	Status actie
Actie 17	Sanering	1/02/2023	1/12/2024	Veiligheidsmaatregelen Oosterweel - Waterzuivering	Lantis	Conform planning - met opmerkingen
Actie 20	Sanering	Onduidelijk	Onduidelijk	Beheer Routeplan	Lantis	Conform planning - met opmerkingen
Actie 21	Sanering	1/09/2023	1/09/2023	Toepassing saneringsconcepten werken Oosterweel - Zone Scheldetunnel (Sint-Annabos, Broekbos)	Lantis	Conform planning - met opmerkingen
Actie 22	Sanering	1/12/2023	Onduidelijk	Toepassing saneringsconcepten werken Oosterweel - Zone Palingbeek	Lantis	Conform planning - met opmerkingen
Actie 23	Sanering	nvt	nvt	Toepassing saneringsconcepten werken Oosterweel - Zone E34-Zuid - Neerstraat en omgeving; Kluifrotonde	Lantis	Conform planning - zonder opmerkingen

Resultatenrapportage periode 2024-2025

- De werking van de preventiemedewerkers is behoorlijk goed gekend bij de bewoners. Blijvende aandacht voor de communicatie van de voorzorgs- en no-regretmaatregelen is noodzakelijk. Meer concrete, consequente en éénduidige adviezen rond de voorzorgsmaatregelen, gezondheid en de relatie met de saneringswerken zijn een aandachtspunt (bijvoorbeeld voor spelende kinderen).
- Vertraging en uitblijven van de saneringswerken is een pijnpunt, de planning moet nauwgezet opgevolgd en gehandhaafd worden. Voor zone 1A is er beperkte vooruitgang, zo werd een concrete planning van de saneringswerken voorgelegd.
- Blootstelling aan PFAS wordt opgevolgd aan de hand van monitoring. De monitoringsgegevens tonen aan dat de mitigerende maatregelen momenteel de verdere PFAS-verspreiding via de lucht beperken. Het treffen van mitigerende maatregelen tijdens de saneringswerken is een belangrijk aandachtspunt om de gezondheid van de inwoners te waarborgen.

2. Vermijden van verdere PFAS- verspreiding door 3M door nastreven van bronaanpak

Voortgangsrapportage

Acties die hiertoe bijdragen: saneringsacties – 3M

Link fiche	Pijler	Start act	Einde actie	Actieomschrijving	Verantwoordelijke uitvoering	Status actie
Actie 26	Sanering	1/12/2022	1/01/2030	Sanering woongebied	3M	Niet conform planning
Actie 27	Sanering	1/09/2022	1/07/2024	Aanpak uitstroom verontreinigd grondwater richting Palingbeek	3M	Niet conform planning
Actie 28	Sanering	1/04/2023	Onduidelijk (zone 3)	Sanering Blokkersdijk, Vlietbos, het Rot, Sint-Annabos, Vredesbos	3M	Niet conform planning
Actie 29	Sanering	1/04/2023	Onduidelijk	Sanering Linkeroever	3M	Conform planning - met opmerkingen
Actie 30	Sanering	31/12/2023	Onduidelijk	Sanering update eigen terrein 3M + buurtbedrijven	3M	Niet conform planning
Actie 31	Sanering	31/12/2023	Onduidelijk	BBO grondwater zones 1+2	3M	Niet conform planning
Actie 43	Sanering	1/09/2023	1/04/2024	Investering milieutechnologie - site 3M	3M	Conform planning - met opmerkingen
Actie 44	Sanering	Onduidelijk	31/03/2024	Goodwill betalingen aan landbouwers	3M	Conform planning - met opmerkingen
Actie 47	Sanering	30/06/2023	Onduidelijk	Ontwikkeling en uitvoeren van gepast proces ivm. kosten grondverzet	3M	Niet conform planning
Actie 48	Sanering	1/12/2023	Onduidelijk	Tussenkost bemaling (in afwachting van BSW)	3M	Niet conform planning
Actie 49	Sanering	1/12/2023	Continu	Behandeling bodemverontreiniging (in afwachting van BSW)	3M	Conform planning - zonder opmerkingen
Actie 51	Sanering	Onduidelijk	Onduidelijk	Monitoring van en omgaan met grondwaterpeilen bij saneringswerken	3M	Conform planning - zonder opmerkingen

Voortgangsrapportage

Acties die hiertoe bijdragen: acties Lantis

Link fiche	Pijler	Start actie	Einde actie	Actieomschrijving	Verantwoordelijke uitvoering	Status actie
Actie 17	Sanering	1/02/2023	1/12/2024	Veiligheidsmaatregelen Oosterweel - Waterzuivering	Lantis	Conform planning - met opmerkingen
Actie 20	Sanering	Onduidelijk	Onduidelijk	Beheer Routeplan	Lantis	Conform planning - met opmerkingen
Actie 21	Sanering	1/09/2023	1/09/2023	Toepassing saneringsconcepten werken Oosterweel - Zone Scheldetunnel (Sint-Annabos, Broekbos)	Lantis	Conform planning - met opmerkingen
Actie 22	Sanering	1/12/2023	Onduidelijk	Toepassing saneringsconcepten werken Oosterweel - Zone Palingbeek	Lantis	Conform planning - met opmerkingen
Actie 23	Sanering	nvt	nvt	Toepassing saneringsconcepten werken Oosterweel - Zone E34-Zuid - Neerstraat en omgeving; Kluifrotonde	Lantis	Conform planning - zonder opmerkingen

Resultatenrapportage periode 2024-2025

- Vertraging sanering van de kernzone blijft een pijnpunt. Hierdoor is uitloging via grondwater (via Palingbeek, plas van Blokkersdijk) is nog steeds aanwezig, en blijven monitoring en bijkomende mitigerende maatregelen hier noodzakelijk.
- Monitoringsgegevens (van lucht) tonen de werking van de mitigerende maatregelen aan (beperken stofverspreiding en ingrepen aan waterzuiveringsinstallatie).
- Synergie tussen sanering en infrastructuurwerken blijft moeilijk gezien de (vertraagde) timing van de BSP's.
- Het garanderen en handhaven van een integrale aanpak van de saneringswerken (de verschillende BSP's) overheen het gehele gebied is noodzakelijk.

3. Sanering van regio Zwijndrecht volgens de meest recente wetenschappelijke inzichten

Voortgangsrapportage

Acties die hiertoe bijdragen:

Link fiche	Pijler	Start act	Einde actie	Actieomschrijving	Verantwoordelijke uitvoering	Status actie
Actie 8	Sanering	1/11/2024	31/10/2028	Onderzoek fytoremediatie van de Site	OVAM	Conform planning - zonder opmerkingen
Actie 9	Sanering	1/10/2023	Continu	Kenniscentrum innovatieve saneringsmethoden	KIS	In werking - zonder opmerkingen
Actie 15	Sanering	1/10/2022	1/04/2024	Onderzoek omgang PFAS-houdend groenafval	OVAM	Niet conform planning

+ multidisciplinaire teams ikv bodemonderzoeken

Resultatenrapportage periode 2024-2025

- 3M zal de komende jaren (tot 01/12/2027) voor de opmaak van de BSPs natuur, landbouw en grondwater een onderzoeksplan uitvoeren voor het bepalen van geschikte saneringstechnieken (die ecologisch behoud, duurzaam herstel en opwaardering van de omgeving mogelijk maken). Een structurele kennisuitwisseling tussen de onderzoeksprojecten binnen KIS en de resultaten uit het onderzoeksplan van 3M is een aandachtspunt.
- De multidisciplinaire teams (MDT's) bewaken het ambitieniveau van de saneringswerken en de integrale aanpak overheen de verschillende BSP's. De MDT's zorgen op die manier voor een breder draagvlak voor de uitvoering van de BSPs. Effectieve opvolging van de adviezen van de MDT's door 3M is een aandachtspunt.

4. Bevordering van het natuur- en biodiversiteittherstel in regio Zwijndrecht

Voortgangsrapportage

Acties die hiertoe bijdragen (deel 1):

Link fiche	Pijler	Start act	Einde actie	Actieomschrijving	Verantwoordelijke uitvoering	Status actie
Actie 10	Herwaardering	1/01/2023	1/01/2023	Koppelkansen-benadering voor herwaardering en herstel van het woon- en agrarisch openruimtegebied van gemeente BKZ	Gemeente Zwijndrecht	Niet conform planning
Actie 11	Herwaardering	1/01/2023	1/07/2023	Optimaal gebruik van bestaande programma's en subsidies	Departement Omgeving	Conform planning - met opmerkingen
Actie 12	Herwaardering	Onduidelijk		Realiseren natte natuurinrichting: grenszone Afhankelijk westkant van het natuurreservaat van sanering Blokkersdijk- Oostkant 3M	Departement Omgeving	Conform planning - zonder opmerkingen
Actie 14	Monitoring	1/04/2023	Onduidelijk	PFAS-meetnet in de natuurgebieden op de Site	3M	Niet conform planning
Actie 17	Sanering	1/02/2023	1/12/2024	Veiligheidsmaatregelen Oosterweel - Waterzuivering	Lantis	Conform planning - met opmerkingen
Actie 21	Sanering	1/09/2023	1/09/2023	Toepassing saneringsconcepten werken Oosterweel - Zone Scheldetunnel (Sint-Annabos, Broekbos)	Lantis	Conform planning - met opmerkingen
Actie 22	Sanering	1/12/2023	Onduidelijk	Toepassing saneringsconcepten werken Oosterweel - Zone Palingbeek	Lantis	Conform planning - met opmerkingen
Actie 25	Herwaardering	14/07/2023	Onduidelijk	Ecologische (herstel)maatregelen Linkeroever – Zwijndrecht	Departement Omgeving	Conform planning - zonder opmerkingen

Voortgangsrapportage

Acties die hiertoe bijdragen (deel 2):

Actie 26b	Herwaardering	1/12/2022	1/10/2030	Herwaardering zone 1+2	3M	Niet conform planning
Actie 28	Sanering	1/04/2023	Onduidelijk	Sanering Blokkersdijk, Vlietbos, het Rot, Sint-Annabos, Vredesbos (zone 3)	3M	Niet conform planning
Actie 28b	Herwaardering	1/04/2023	Onduidelijk	Herwaardering Blokkersdijk, Vlietbos, het Rot, Sint-Annabos, Vredesbos (zone 3)	3M	Niet conform planning
Actie 29b	Herwaardering	1/04/2023	Onduidelijk	Herwaardering Linkeroever	3M	Conform planning - met opmerkingen
Actie 47	Sanering	30/06/2023	Onduidelijk	Ontwikkeling en uitvoeren van gepast proces ivm. kosten grondverzet	3M	Niet conform planning
Actie 48	Sanering	1/12/2023	Onduidelijk	Tussenkost bemaling (in afwachting van BSW)	3M	Niet conform planning
Actie 49	Sanering	1/12/2023	Continu	Behandeling bodemverontreiniging (in afwachting van BSW)	3M	Conform planning - zonder opmerkingen
Actie 51	Sanering	Onduidelijk	Onduidelijk	Monitoring van en omgaan met grondwaterpeilen bij saneringswerken	3M	Conform planning - zonder opmerkingen

Resultatenrapportage periode 2024-2025

- De Taskforce Natuur werd opgericht, inclusief heldere scope en doel.
- De aanpak van natuur- en biodiversiteitsherstel en opwaardering blijft onduidelijk. Het ambitieniveau en opvolging van de adviezen van de MDTs is een belangrijk aandachtspunt (o.a. vraag naar onderzoek fytoremediatie en pyrolyse). Een integrale aanpak overheen de verschillende BSP's is noodzakelijk.
- Een oplossing voor de omgang met beheerresten van het natuurgebied Blokkersdijk blijft onduidelijk. Impact op water (uitloging, invloed van grondwateronttrekkingen sanering op grondwaterpeil) blijft een belangrijk aandachtspunt. Hiervoor zijn maatregelen nodig in afwachting van de oplevering van het BSP natuur.
- Voor de zone Broekbos en de zone Sint-Annabos zijn bijkomende BSP's noodzakelijk om verdere natuurontwikkeling en natuurinrichting haalbaar te maken en verspreiding van PFAS naar de Schelde te voorkomen.

5. Opwaarderen van de levenskwaliteit van regio Zwijndrecht

Voortgangsrapportage

Acties die hiertoe bijdragen:

Link fiche	Pijler	Start actie	Einde actie	Actieomschrijving	Verantwoordelijke uitvoering	Status actie
Actie 7	Herwaardering	1/09/2023	Onduidelijk	Kader vrijwillige overdracht en/of herbestemming van verontreinigde (landbouw)gronden	VLM	Niet conform planning
Actie 10	Herwaardering	1/01/2023	1/01/2033	Koppelkansen-benadering voor herwaardering en herstel van het woon- en agrarisch openruimtegebied van gemeente BKZ	Gemeente Zwijndrecht	Niet conform planning
Actie 11	Herwaardering	1/01/2023	1/07/2023	Optimaal gebruik van bestaande programma's en subsidies	Departement Omgeving	Conform planning - met opmerkingen
Actie 12	Herwaardering	Onduidelijk	Afhankelijk van sanering	Realiseren natte natuurinrichting: grenszone westkant van het natuurreservaat Blokkersdijk- Oostkant 3M	Departement Omgeving	Conform planning - zonder opmerkingen
Actie 25	Herwaardering	14/07/2023	Onduidelijk	Ecologische (herstel)maatregelen Linkeroever – Zwijndrecht	Departement Omgeving	Conform planning - zonder opmerkingen
Actie 26b	Herwaardering	1/12/2022	1/10/2030	Herwaardering zone 1+2	3M	Niet conform planning
Actie 28b	Herwaardering	1/04/2023	Onduidelijk	Herwaardering Blokkersdijk, Vlietbos, het Rot, Sint-Annabos, Vredesbos (zone 3)	3M	Niet conform planning
Actie 29b	Herwaardering	1/04/2023	Onduidelijk	Herwaardering Linkeroever	3M	Conform planning - met opmerkingen

Resultatenrapportage periode 2024-2025

- Het Actieplan ‘Recht op Zwijndrecht’ wordt geherevalueerd door het nieuwe gemeentebestuur (fusiegemeente BKZ) en stelt dit medio 2025 voor aan de Stuurgroep.
- Herwaardering ikv. de sanering van zone 1A is duidelijk. Hier wordt een meerwaarde geboden door herstel van tuinen met optie van tuinconsulent, waterput en inrichting van het hele binnengebied.
- Herwaardering ikv. de sanering van het overig woongebied, natuur en landbouw is nog onduidelijk. Het ambitieniveau en opvolging van de adviezen van de MDTs is een belangrijk aandachtspunt. Een integrale aanpak overheen de verschillende BSP's is noodzakelijk.
- Het overzicht en coördinatie over alle lopende initiatieven in het gebied is van belang, om de “opwaardering van de levenskwaliteit van de zone” maximaal waar te maken.

6. Remediëren van de PFAS- gerelateerde bezorggheden voor de uitvoering van de Sanerings-/ Oosterweelwerken

Voortgangsrapportage

Acties die hiertoe bijdragen: monitoringsacties

Link fiche	Pijler	Start actie	Einde actie	Actieomschrijving	Verantwoordelijke uitvoering	Status actie
Actie 13	Monitoring	Continu	Continu	Veiligheidsmaatregelen Oosterweel - Monitoring grondwaterpeilen	Lantis	Conform planning - zonder opmerkingen
Actie 14	Monitoring	1/04/2023	Onduidelijk	PFAS-meetnet in de natuurgebieden op de Site	3M	Niet conform planning
Actie 16	Monitoring	1/10/2022	1/12/2026	Veiligheidsmaatregelen Oosterweel - Waterdichte bemalingstechnieken met doorgedreven monitoring	Lantis	Conform planning - zonder opmerkingen
Actie 18	Monitoring	Continu	Continu	Veiligheidsmaatregelen Oosterweel - Stofbestrijdingsplan en metingen	VMM	In werking - zonder opmerkingen
Actie 19	Monitoring	Continu	Continu	Veiligheidsmaatregelen Oosterweel - Controle op grondwerken	Lantis	Conform planning - met opmerkingen
Actie 24	Monitoring	1/01/2026	Continu	Monitoringsysteem voor de beheersplannen voor verkeersinfrastructuur en bermen	Lantis	Conform planning - zonder opmerkingen
Actie 45	Monitoring	14/08/2023	Continu	Stofbeheersplan - site 3M	3M	In werking - zonder opmerkingen
Actie 50	Monitoring	Continu	Continu	Monitoring van grondwaterkwaliteit	3M	In werking - met opmerkingen

Voortgangsrapportage

Acties die hiertoe bijdragen

Link fiche	Pijler	Start act	Einde actie	Actieomschrijving	Verantwoordelijke uitvoering	Status actie
Actie 21	Sanering	1/09/2023	1/09/2023	Toepassing saneringsconcepten werken Oosterweel - Zone Scheldetunnel (Sint- Annabos, Broekbos)	Lantis	Conform planning - met opmerkingen
Actie 22	Sanering	1/12/2023	Onduidelijk	Toepassing saneringsconcepten werken Oosterweel - Zone Palingbeek	Lantis	Conform planning - met opmerkingen
Actie 47	Sanering	30/06/2023	Onduidelijk	Ontwikkeling en uitvoeren van gepast proces ivm. kosten grondverzet	3M	Niet conform planning

Resultatenrapportage periode 2024-2025

- Het is van belang dat bewoners en overheden zorgvuldig, rechtszeker en zonder extra kosten en lasten inrichtingswerken kunnen uitvoeren binnen de regio Zwijndrecht. Het arrest van het Sitebesluit schept hier onduidelijkheid.
- Voor grondverzet (bij bouwprojecten, aanleg van waterputten en septische putten) is een tijdelijke regeling van toepassing waarbij 3M de meerkosten voor de behandeling van de gronden op zich neemt. Voor de meerkosten bij de behandeling van met PFAS vervuild bemalingswater of de uitvoering van natuurinrichtingswerken in met PFAS-vervuild gebied is de uitwerking van een gelijkaardige regeling noodzakelijk.
- Mitigerende maatregelen bij het uitvoeren van grondwerken blijven van belang.
- Oosterweelwerken zijn op schema.

7. Het bieden van transparantie en inspraak in de werkwijze van Lantis en overheden

8. Het herstel van vertrouwen tussen de lokale partijen en de Vlaamse Overheid

Voortgangsrapportage - communicatie

Welke acties hebben communicatie als hoofddoel? - pijler transparantie

Link fiche	Pijler	Start act	Einde actie	Actieomschrijving	Verantwoordelijke uitvoering	handhaving / opvolging	bij uitvoering	Betrokken bij opvolging	Status actie
Actie 46	Transparantie	1/01/2023	continu?	Communicatie adviezen en uitvoeren van inventarisatie blootstellingsroutes	3M	OVAM		Beheercomité Saneringsverbond	Conform planning - zonder opmerkingen
Actie 52	Transparantie	1/01/2023	1/01/2033	jaarlijkse update van publiek toegankelijke website, opgezet en beheerd door 3M	3M	Departement Omgeving		Beheercomité, VMM, OVAM,	In werking - met opmerkingen
Actie 53	Transparantie	1/01/2023	1/01/2033	Tijdige kennisgeving m.b.t.. saneringsmaatregelen via publiek	3M	Departement Omgeving			In werking - met opmerkingen
Actie 54	Transparantie	1/05/2022	1/01/2033	Openbare bijeenkomsten voor inwoners	3M	Departement Omgeving		Beheercomité Saneringsverbond	In werking - met opmerkingen
Actie 55	Transparantie	1/01/2023	1/01/2033	Overleg gemeente BKZ over lopende sanering en onderzoeken	3M	Gemeente BKZ		Beheercomité Saneringsverbond	In werking - zonder opmerkingen
Actie 56	Transparantie	continu	continu	Overleg handhaving over exploitatie vestiging	3M	Departement Omgeving		Beheercomité Saneringsverbond	In werking - zonder opmerkingen
Actie 57	Transparantie	1/01/2023	1/01/2033	Consulteren burgergroeperingen	3M	Departement Omgeving	/	Beheercomité Saneringsverbond	In werking - met opmerkingen
Actie 58	Transparantie	Onduidelijk	Onduidelijk	Kennisgeving volgens artikel 4.1.12.2 VLAREM II	3M	Departement Omgeving			In werking - zonder opmerkingen
Actie 59	Transparantie	Continu	Continu	Samenwerking en overleg over de uitvoering van de Saneringsovereenkomst	3M	Departement Omgeving		Departement Omgeving	Conform planning - zonder opmerkingen
Actie 60	Transparantie	Continu	Continu	Rapportage opvolging overeenkomsten m.b.t.. aanpak PFAS regio Zwijndrecht	Departement Omgeving	Vlaamse Regering	Departement Omgeving		Conform planning - met opmerkingen

Voortgangsrapportage - communicatie

Van welke acties verwachten we op dit moment communicatie? (exclusief acties 3M)

Link fiche	Pijler	Start act	Einde actie	Actieomschrijving	Verantwoordelijke uitvoering	Status actie
Actie 1	Gezondheid	1/04/2023	1/01/2025	HBM Bloedonderzoek	Departement Zorg	Conform planning - met opmerkingen
Actie 3	Gezondheid	1/01/2023	na te vragen	Lokale preventiewerker; fysieke aanspreekpunten	Departement Zorg	In werking - zonder opmerkingen
Actie 10	Herwaardering	1/01/2023	1/01/2033	Koppelkansen-benadering voor herwaardering en herstel van het woon- en agrarisch openruimtegebied van gemeente BKZ	Gemeente Zwijndrecht	Niet conform planning
Actie 13	Monitoring	Continu	Continu	Veiligheidsmaatregelen Oosterweel - Monitoring grondwaterpeilen	Lantis	Conform planning - zonder opmerkingen
Actie 16	Monitoring	1/10/2022	1/12/2026	Veiligheidsmaatregelen Oosterweel - Waterdichte bemalingstechnieken met doorgedreven monitoring	Lantis	Conform planning - zonder opmerkingen
Actie 18	Monitoring	Continu	Continu	Veiligheidsmaatregelen Oosterweel - Stofbestrijdingsplan en metingen	VMM	In werking - zonder opmerkingen
Actie 19	Monitoring	Continu	Continu	Veiligheidsmaatregelen Oosterweel - Controle op grondwerken	Lantis	Conform planning - met opmerkingen

Resultatenrapportage periode 2024-2025

- Eerste stappen ifv. een bredere communicatie-aanpak zijn gezet. Communicatieoverleg met lokale partijen is opgericht en burgerbevraging werd georganiseerd om inzicht te geven in lokale noden op vlak van communicatie. Samenwerking ifv. het uitdragen van concrete, consequente en éénduidige boodschappen is een aandachtspunt. Dit zal eveneens bijdragen aan herstel van het vertrouwen en draagvlak voor de noodzakelijke ingrepen in de regio.
- Het overleg van het BC faciliteert de dialoog tussen middenveld en overheden. Dit resulteert enerzijds in bredere en gedetailleerdere inspraak op de procedures en anderzijds in draagvlak voor de adviezen en beslissingen van overheden. Realiseren van zichtbare vooruitgang (ingrepen op het terrein) op korte termijn is een aandachtspunt
- Wisseljaar voor Vlaamse Overheid en lokale bestuur en fusie van het lokale bestuur zorgen voor noodzaak aan het heropbouwen van het vertrouwen. Prioriteitennota en voorstelling hiervan aan het nieuwe kabinet wekt vertrouwen voor het BC.
- Kennisdeling tussen acties op vlak van algemeen milieubeleid en lokale ervaringen vanuit de PFAS-aanpak Regio Zwijndrecht is een noodzaak.

Werkingsrapportage

Werking van het Beheercomité

Werkingssrapportage

Opstart: maart '24 – februari '25

Dit werkjaar van het Beheercomité stond in teken van de doorstart. De aanstelling en opstart van de gebiedscoördinatie moet zorgen voor een grotere slagkracht van het Beheercomité en snellere anticipatie op knelpunten die opduiken. De zorgde voor het formuleren van verschillende adviezen op lopende acties (o.a. BSP's van 3M).

Er werden 12 Beheercomités georganiseerd (overzicht op volgende pagina's)

Een overzicht van de opgeleverde resultaten:

- Uitwerking governance voor het Saneringsverbond: processtructuur en opvolgingsstructuur
 - Update in kader van de opstart van de gebiedscoördinatie
- Uitwerking huishoudelijk reglement, werkafspraken (voorzitterschap) en systematiek voor overleg en agendasetting
 - Evaluatie van het tweede werkjaar van het BC:
 - Herwerking van het huishoudelijk reglement en werkafspraken
 - Evaluatie van het eerste werkjaar van de gebiedscoördinatie
- Opmaak prioriteitennota ikv nieuwe Vlaamse Regering

Werkingrapportage

Beheercomités

Tijdens het Beheercomité worden door leden of externen toelichtingen geven. Deze kunnen enerzijds een stand van zaken duiden van de acties uit het Saneringsverbond en/of werden anderzijds op vraag van het Beheercomité gegeven met de bedoeling kennis op te bouwen rond de problematiek, om tot adviezen te kunnen komen.

- **BC1: 18/01/2024**
 - Actie 27 - 31: Update bodemsaneringsproject 3M
- **BC2: 15/02/2024**
 - Actie 1: Grootschalig bloedonderzoek
 - Actie 20: Routeplan Lantis
- **BC3: 21/03/2024**
 - Actie 26: Toelichting afvoerroute
 - Actie 27 - 31: Update bodemsaneringsproject

Werkingrapportage

Beheercomités

- **BC4: 18/04/2024**
 - Actie 1, Actie 5: Gezondheidsacties
 - Actie 34: Solidariteitsmechanisme
 - Actie 27 - 31: Update bodemsaneringsproject
- **BC5: 16/05/2024**
 - Actie 26: Draaiboek bodemsaneringsproject zone A1
 - Actie 27 - 31: Bodemsaneringsproject zone 1B en 2 + Masterplan en timing
- **BC6: 20/06/2024**
 - Actie 15: meetcampagne GFT en groenafval

Werkingrapportage

Beheercomités

- **BC7: 19/09/2024**
 - Actie 37: Info- en meldingssysteem
- **BC8: 17/10/2024**
 - Actie 26: Sanering fase 1 en 2
 - Actie 9: Kenniscentrum innovatieve saneringsmethodieken (KIS)
- **BC9: 21/11/2024**
 - Actie 25: Opstart Taskforce Natuur
 - Actie 10: Actieplan 'Recht op Zwijndrecht'

Werkingrapportage

Beheercomités

- **BC10: 18/12/2024**
 - Actie 9: Toelichting KIS
 - Actie 26: Toelichting afvoerroute PFAS-sanering zone 1A
 - Actie 19: Veiligheidsmaatregelen Oosterweel – Plan van aanpak afvoer gronden – remediëringsplan
- **BC11: 30/01/2025**
 - Actie 43: Toelichting BSP Kefalonia
 - Actie 52-54/57: Toelichting aanpak Communicatie/MDT
 - Actie 26-31: Bemerkingen BSP's
 - Actie 26: BSP Woongebied
- **BC12: 20/02/2025**
 - Actie 8: Fytoremediatie: onderzoeksplan